

Advies aan college van burgemeester en wethouders van De Fryske Marren

Portefeuillehouder(s) de heer R.M. van Iddekinge Datum voorstel: 04 mei 2026 Besluit raad: Ja T.k.n. raad: Nee Zaaknummer: Z.881814 Aantal bijlagen: 5	Overlegd/samengewerkt met: Adviseur: ☐ communicatie ☐ juridische zaken ☐ financiën ☐ p&o ☐ inkoop Team: ☐ backoffice sociaal domein ☐ sociaal wijkteam ☐ bestuur en concernadvies jeugd en gezin ☐ concerncontrol ☐ sociaal wijkteam ☐ diensten beheer werk en inkomen ☐ informatie ☐ sociaal wijkteam ☐ klanten contact centrum zorg en participatie ☐ maatschappelijke ontwikkeling ☐ vergunningen, ☐ middelen toezicht en ☐ ondersteuning handhaving ☐ ruimtelijk beheer/realisatie ☐ wijkbeheer ☐ ruimtelijke ontwikkeling ☐ wijkover- schrijdend beheer
---	--

Onderwerp:

IC plan, Controleprotocol en Normenkader 2026

Ontwerpbesluit:

Het college besluit

1. Het interne controleplan 2026 vast te stellen;
2. Het controleprotocol jaarrekening 2026 en het als bijlage daarbij behorende normenkader 2026 ter besluitvorming aan de raad voor te leggen.

Datum:

Openbaar: Openbaar

Besluit college:

Inleiding - Ynlieding

Jaarlijks wordt een intern controleplan opgesteld. Gelijktijdig wordt ook het controleprotocol en normenkader aangeboden, waarbij het intern controleplan 2026 ter vaststelling wordt voorgelegd aan het college en het controleprotocol en normenkader 2026 aan de gemeenteraad. Hiermee wordt beoogd de samenhang tussen de interne beheersing en de externe controle te versterken en het besluitvormingsproces te stroomlijnen.

Het intern controleplan 2026 levert een belangrijke bijdrage aan de interne beheersing van onze gemeente. De interne controle is gericht op de (financiële) rechtmatigheid (wordt voldaan aan wet- en regelgeving?) en de getrouwheid (zijn de opgenomen bedragen juist en volledig?). Sinds boekjaar 2023 stelt het college zelf de rechtmatigheidsverantwoording op, waarmee het college verantwoording aflegt over de naleving van wet- en regelgeving.

Het controleprotocol jaarrekening 2026 en normenkader 2026 geven nadere aanwijzingen aan het college over de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de toe te passen goedkeurings- en rapporteringstoleranties bij de controle van de jaarrekening 2026 en daarmee het financieel beheer over het betreffende boekjaar. De accountant betreft deze documenten bij de controle van de getrouwheid van de jaarrekening, waaronder de rechtmatigheidsverantwoording.

In mei 2024 heeft de gemeenteraad aan Eshuis Accountants en Adviseurs de opdracht verstrekt om de accountantscontrole als bedoeld in artikel 213 van de Gemeentewet uit te voeren voor de boekjaren 2024 tot en met 2027, met de mogelijkheid tot verlenging met maximaal twee keer één jaar. De accountant geeft een verklaring af inzake de getrouwheid van de jaarrekening en ziet tevens toe op de getrouwheid van de door het college opgestelde rechtmatigheidsverantwoording.

Beoogd resultaat - Beëtege resultaat

Met de vaststelling van het interne controleplan 2026 wordt een belangrijke beheersmaatregel geborgd om financiële- en rechtmatigheidsrisico's binnen de gemeente tot een minimum te beperken. Daarnaast beschikken het college en de controlerend accountant met het controleprotocol en normenkader 2026 over duidelijke richtlijnen voor het uitvoeren van de rechtmatigheidsverantwoording en de bijbehorende controlewerkzaamheden. Zonder deze kaders kunnen het college en de accountant hun werkzaamheden niet op de vereiste wijze uitvoeren en afronden.

Argumenten - Arguminten

1.1/2.1 Het college is verantwoordelijk voor de Rechtmatigheidsverantwoording

Het college moet verantwoording afleggen in de jaarrekening over de rechtmatigheid van de relevante financiële beheershandelingen. De accountant zal toetsen of de jaarrekening (inclusief de rechtmatigheidsverantwoording) getrouw is. De rechtmatigheidsverantwoording geeft inzicht in hoeverre de gemeente rechtmatig heeft gehandeld. Waar de accountant voorheen een oordeel vormde over de getrouwheid én rechtmatigheid van de jaarverslaggeving, beperkt de accountant zich nu tot een oordeel over het getrouwe beeld van de jaarrekening (inclusief de rechtmatigheidsverantwoording).

1.2 Het is van belang om over een adequaat beleid te beschikken voor fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik (FMO)

Het is van belang om structurele aandacht te hebben voor frauderisico's binnen de organisatie. Binnen de interne controle (IC) is en blijft fraude een belangrijk aandachtspunt. Ook de externe accountant heeft een maatschappelijke verantwoordelijkheid ten aanzien van het voorkomen en signaleren van fraude. De IC-functie besteedt daarom de komende jaren nadrukkelijk aandacht aan het identificeren en beheersen van fraude-indicatoren binnen de gemeente. Tot nu toe gebeurt dit onder meer door middel van een frauderisicoanalyse, die jaarlijks wordt herijkt.

In de managementletter 2025 zijn wij door de accountant gewezen op het belang van een meer samenhangende en structurele benadering van frauderisico's in het kader van de wettelijke controle. In dat kader wordt geadviseerd te beschikken over een adequaat beleid voor fraude, misbruik en oneigenlijk

gebruik (FMO). Een dergelijk FMO-beleid richt zich op het voorkomen, signaleren en beheersen van onder andere corruptie, omkoping en het bewust niet naleven van wet- en regelgeving.

FMO zal op termijn een integraal onderdeel moeten vormen van de interne beheersing van de gemeente. In 2026 wordt daarom gewerkt aan een plan om dit binnen de organisatie te borgen. Bij de verdere uitwerking zal worden bepaald op welke wijze het FMO-beleid wordt ingericht en hoe dit zich verhoudt tot de bestaande frauderisicoanalyse, bijvoorbeeld door integratie of door een nadere samenhang tussen beide instrumenten. De frauderisicoanalyse maakt dus op dit moment niet deel uit van de stukken, zoals dit in de afgelopen jaren wel het geval was. Deze zal later dit jaar samen met, of geïntegreerd in, het FMO beleid worden voorgelegd.

2.2 Het college kan de controle alleen naar behoren uitvoeren op basis van een controleprotocol

Het college heeft voor het uitvoeren van haar controle, aanwijzingen nodig. Deze aanwijzingen worden vastgelegd in een controleprotocol en hebben betrekking op de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren toleranties (zie hiervoor bijlage 3). Deze percentages zijn in lijn met de toleranties die de accountant gebruikt in zijn controle, om zo de werkzaamheden voor de controle efficiënt te kunnen uitvoeren.

2.3 Het normenkader is de basis voor de controle op onze gemeentelijke wet- en regelgeving

Voor de oordeelsvorming over de rechtmatigheid van het financiële beheer wordt extra aandacht besteed aan de rechtmatigheidscriteria begrotingscriterium, het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium) en het voorwaardencriterium. Voor dat laatste criterium houdt dat in dat besteding en inning van gelden door een gemeente aan bepaalde voorwaarden zijn verbonden waarop door het college moet worden getoetst. Deze voorwaarden liggen vast in wetten en regels van hogere overheden en de (eigen) gemeentelijke regelgeving. In de bijlagen bij dit protocol treft u het normenkader aan. Dit is een kader voor de controle, waarbij een overzicht wordt gegeven van de gemeentelijke wet- en regelgeving.

Kantttekeningen: risico's en eventuele beheersmaatregelen – Kanttekeningen: risico's en eventuele beheersmaatregelen

Niet voldoen aan vereiste kaders voor interne- en jaarrekeningcontrole

De vaststelling van het Intern controleplan, het controleprotocol en het normenkader 2026 bieden kaders en uitgangspunten voor zowel onze interne controle als de jaarrekeningcontrole. Deze kaders zijn nodig voor het college als grondslag voor de rechtmatigheidsverantwoording en voor de externe accountant als basis voor de jaarrekeningcontrole. Wanneer deze kaders niet worden vastgesteld, kan er geen gegronde controle plaatsvinden.

Beleid, regelgeving en Sustainable Development Goals (SDG's) – Belied, regeljouwing en Sustainable Development Goals (SDG's)

Externe regelgeving

In artikel 213 lid 1 van de Gemeentewet wordt voorgeschreven dat de gemeenteraad één of meer accountants aanwijst voor de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een controleverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.

Interne regelgeving

Financiële verordening gemeente De Fryske Marren en Controleverordening gemeente De Fryske Marren.

Financiën - Finânsjes

N.v.t.

Duurzaamheid - Duorsumens

N.v.t.

Participatie - Partisipaasje

N.v.t.

Communicatie - Kommunkaasje

Het intern controleplan, het controleprotocol, het normenkader en het proces m.b.t. controle is afgestemd met de accountant en wordt jaarlijks geëvalueerd samen met de accountant. Na vaststelling gebruikt de accountant het protocol voor bij de jaarrekeningcontrole van 2026 en het college voor het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording 2026. Na vaststelling wordt de accountant geïnformeerd.

Vervolg en evaluatie - Ferfolch en evaluaasje

Tijdsplanning besluitvorming:

Petear	17 juni 2026
--------	--------------

Debat/Beslut	1 juli 2026
--------------	-------------

Bijlagen - Taheakke

Interne controleplan 2026

Controleprotocol jaarrekening 2026

Bijlage 1: Normenkader 2026

Bijlage 2: Uitvoeringsplan Interne controle 2026

Bijlage 3: Goedkeuringstolerantie en rapporteringstolerantie

Bijlage 4: Interne controleplan 2026 (wijzigingen geel gearceerd)

Bijlage 5: Uitvoeringsplan Interne controle 2026 (wijzigingen geel gearceerd)